



ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής Επιστήμης

# Κείμενα Εργασίας

## Βρετανικά εθνικιστικά κόμματα και Brexit

Δημήτριος Μίχας

2

PAPER

Αύγουστος 2016

PAPERWORKINGPAPERWORKINGPAPERWORKING

Πνευματικά δικαιώματα: του Συγγραφέα

Το Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής Επιστήμης ουδεμία ευθύνη φέρει για τυχόν παράνομο ή βλαβερό περιεχόμενο των εργασιών που αναρτά στη συγκεκριμένη ιστοθέση ούτε υιοθετεί το ουσιαστικό τους περιεχόμενο.

## **Βρετανικά εθνικιστικά κόμματα και Brexit**

Δημήτριος Μίχας

Πολιτικός και Επικοινωνιακός Αναλυτής, Υπ. Διδάκτωρ του Τμήματος Π.Ε.Δ.Δ. του Πανεπιστημίου Αθηνών

### **Περίληψη**

Με αφορμή το βρετανικό δημοψήφισμα της 23<sup>ης</sup> Ιουνίου 2016, στο παρακάτω άρθρο αναλύω τα δύο κόμματα που υπήρξαν βασικοί υποστηρικτές της εξόδου της Βρετανίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση, το περίφημο «Brexit». Τα δύο αυτά κόμματα είναι το Βρετανικό Εθνικό Κόμμα (BNP) και κυρίως το Κόμμα Ανεξαρτησίας του Ηνωμένου Βασιλείου (UKIP). Εν συνεχεία, αναλύω τις θέσεις των ευρωβουλευτών των δύο αυτών κομμάτων στο ευρωπαϊκό κοινοβούλιο την περίοδο 2009-2014, εξάγοντας συμπεράσματα για τη ρητορεία τους.

**Λέξεις-Κλειδιά:** BNP, UKIP, Brexit, Ρητορεία, Ευρωκοινοβούλιο.

## Εισαγωγή

Η ανάλυση του παρακάτω άρθρου χωρίζεται σε δύο μέρη. Το πρώτο αφορά την παρουσίαση των δύο κομμάτων-βασικών υποστηρικτών του Brexit, Βρετανικό Εθνικό Κόμμα (BNP) και το Κόμμα Ανεξαρτησίας του Ηνωμένου Βασιλείου (UKIP).

Το δεύτερο μέρος αφορά τη σύνοψη των θέσεων των ευρωβουλευτών των δύο αυτών κομμάτων στο ευρωπαϊκό κοινοβούλιο, την περίοδο 2009-2014.

Τέλος, προχωρώ σε μια αποτίμηση του αποτελέσματος του δημοψηφίσματος, προβαίνοντας στην εξαγωγή συμπερασμάτων γύρω από τις θέσεις τους και το μέλλον που τα δύο αυτά κόμματα μπορεί να έχουν.

## I. Βρετανικά εθνικιστικά κόμματα και Brexit

Τα εθνικιστικά-αποσχιστικά κόμματα σε Σκωτία (SNP), Β. Ιρλανδία (Sinn Fein) και Ουαλία (Plaid Cymru) τάσσονταν υπέρ της παραμονής της Βρετανίας στην ΕΕ, ενώ το SNP έφτανε στο σημείο να δηλώνει ότι η Σκωτία θα αποχωρήσει από την Βρετανία σε περίπτωση που επικρατήσει το «όχι».

Από την άλλη πλευρά το Κόμμα Ανεξαρτησίας του Ηνωμένου Βασιλείου (UKIP) και το Βρετανικό Εθνικό Κόμμα (BNP) τάσσονταν υπέρ του Brexit.

### 1. Βρετανικό Εθνικό Κόμμα

Το «Βρετανικό Εθνικό Κόμμα» (BNP) είναι ένα ακροδεξιό πολιτικό κόμμα στο Ηνωμένο Βασίλειο. Το κόμμα ιδρύθηκε από τον John Tyndall το 1982 από τη συγχώνευση πολλών πολιτικών κομμάτων, και την περίοδο 1999-2014 αρχηγός του ήταν ο Nick Griffin. Τον Ιούλιο του 2014 ο Griffin παραιτήθηκε από πρόεδρος και αντικαταστάθηκε με τον Adam Walker, έναν ακτιβιστή του BNP από το Spennymoor στην Αγγλία, πρώην δάσκαλο, στον οποίο είχε απαγορευτεί η άσκηση του επαγγέλματος εφ' όρου ζωής (The Guardian. 21.07.2014).

Τάσσεται υπέρ της «εθελοντικής επανεγκατάστασης» σύμφωνα με την οποία δίνεται στους μετανάστες και τους απογόνους τους η «ευκαιρία» να επιστρέψουν στα εδάφη της εθνοτικής καταγωγής τους (Μανιφέστο Βρετανικού Εθνικού Κόμματος, 2010, σ.20 ).

Το κόμμα επίσης διακρίνεται και χαρακτηρίζεται από τις πολιτικές κατά της μετανάστευσης (απαγορεύοντας την είσοδο σε πρόσφυγες και οικονομικούς μετανάστες και κάνοντας εξαιρέσεις μόνο σε ατομικό επίπεδο για εξαιρετικά εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό από άλλες χώρες - και μάλιστα αναπτυσσόμενες) και υπέρ της επαναφοράς της θανατικής ποινής (για εμπόρους ναρκωτικών, κατά συρροή δολοφόνους, δολοφόνους παιδιών και αστυνομικών εν ώρα καθήκοντος και τρομοκράτες), ενώ αντιτίθεται στο γάμο ατόμων του ίδιου φύλου, στην πολυπολιτισμικότητα και σε αυτό που αντιλαμβάνεται ως «εξισλαμισμό» του Ηνωμένου Βασιλείου. Αναφορικά με την οικονομία υποστηρίζει τον οικονομικό προστατευτισμό και αντιτίθεται στον φιλελεύθερο καπιταλισμό. Η ιδεολογία του κόμματος έχει περιγραφεί ως φασιστική ή νεο-φασιστική από τους πολιτικούς επιστήμονες και σχολιαστές, αν και το ίδιο το κόμμα το αρνείται (Renton, 2005).

Ένα εκλογικό ξέσπασμα κατά την περίοδο 2008-2009 οδήγησε το BNP στο να κατέχει πάνω από πενήντα έδρες σε τοπικά δημοτικά συμβούλια, κερδίζοντας μια έδρα στη Συνέλευση του Λονδίνου και εκλέγοντας ως μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου τον ηγέτη του Nick Griffin και τον Andrew Brons. Μετά την αποτυχία του να εξασφαλίσει μια θέση στις γενικές εκλογές του 2010, το BNP έχασε ένα σημαντικό αριθμό των μελών του, ενώ σχηματίστηκαν μια σειρά από αποσχισθείσες ομάδες από το κόμμα. Το 2014, ο Griffin έχασε την έδρα του ευρωβουλευτή και το κόμμα όλους εκτός από δύο από τους συμβούλους του.

## *2. Κόμμα Ανεξαρτησίας του Ηνωμένου Βασιλείου*

Το «Κόμμα Ανεξαρτησίας του Ηνωμένου Βασιλείου» (UKIP), είναι ένα ευρωσκεπτικιστικό, δεξιό, λαϊκιστικό πολιτικό κόμμα του Ηνωμένου Βασιλείου, που ιδρύθηκε το 1993 από μέλη της ομάδας Αντι-Ομοσπονδιακών (αντιτιθέμενων στην ομοσπονδιοποίηση της ΕΕ). Το κόμμα περιγράφει τον εαυτό του στο καταστατικό του ως «δημοκρατικό, φιλελεύθερο κόμμα»

(Καταστατικό Κόμματος Ανεξαρτησίας του Ηνωμένου Βασιλείου, 2016, μέρος II, παρ. 2.5).

Ηγέτης και βασική φυσιογνωμία του κόμματος υπήρξε ο Nigel Farage, ο οποίος παραιτήθηκε από τη θέση του μετά την επιτυχία του δημοψηφίσματος για το «Brexit». Ο Farage ήταν ιδρυτικό μέλος του κόμματος, και μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου από το 1999.

Τον Μάιο του 2014, το «UKIP» έγινε το πρώτο κόμμα εκτός από το Εργατικό Κόμμα και το Κόμμα των Συντηρητικών σε περισσότερο από έναν αιώνα, το οποίο καταφέρνει να έρθει πρώτο στο Ηνωμένο Βασίλειο σε παν-βρετανικές εκλογές, χάρη στην απόδοσή του στις ευρωεκλογές του 2014, κατέχοντας 24 από τις 73 έδρες του Ηνωμένου Βασιλείου στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Έχει έναν βουλευτή στη Βουλή των Κοινοτήτων, τρία μέλη στη Βουλή των Λόρδων και μία έδρα στη Συνέλευση της Βόρειας Ιρλανδίας. Τον Οκτώβριο του 2014 το UKIP κέρδισε το πρώτο εκλεγμένο Μέλος του Κοινοβουλίου, τον Douglas Carswell. Επίσης, η επίδοση του κόμματος στις δημοτικές εκλογές του 2013, σχολιάστηκε ως η μεγαλύτερη αύξηση για τέταρτο κόμμα στη βρετανική πολιτική σκηνή μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο (Watt, 2013).

Στο καταστατικό του δηλώνει στην πρώτη παράγραφο των στόχων του καταστατικού του, ότι «το Ηνωμένο Βασίλειο πρέπει να κυβερνάται από τους πολίτες του» (Καταστατικό Κόμματος Ανεξαρτησίας του Ηνωμένου Βασιλείου, 2016, μέρος II, παρ. 2.3).

Το UKIP είναι ο βασικός υποστηρικτής της αποχώρησης από την Ευρωπαϊκή Ένωση, με αποτέλεσμα τη διακοπή των πληρωμών προς την ΕΕ και την απόσυρση από τις συνθήκες της ΕΕ, ενώ θέλει να διατηρήσει εμπορικές σχέσεις με τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες, με απλές συμφωνίες ελεύθερου εμπορίου και δημιουργώντας μια ζώνη ελευθέρων συναλλαγών μεταξύ των χωρών της Κοινοπολιτείας. Παράλληλα, το UKIP δηλώνει ανοικτό σε όποιον επιθυμεί να ταυτιστεί με τη Βρετανία, ανεξάρτητα από εθνοτική ή θρησκευτική προέλευση, προβάλλοντας έναν έντονο πολιτειακό εθνικισμό (Ford, R., Goodwin, M., 2014, σ.7).

Αναφορικά με το ζήτημα της μετανάστευσης, το UKIP αναγνωρίζει την ανάγκη του προσφυγικού ασύλου και επιθυμεί τον έλεγχο της οικονομικής μετανάστευσης (μέσω και της αποχώρησης από την Ευρωπαϊκή Ένωση),

αναγνωρίζοντας τα οφέλη της περιορισμένης, ελεγχόμενης μετανάστευσης, με προτάσεις για άδεια εργασίας που θα επιτρέπεται για να καλυφθούν κενά δεξιοτήτων στην αγορά εργασίας του Ηνωμένου Βασιλείου (Lynch, Whitaker & Loomes 2012, σ. 754).

Τέλος, το UKIP υποστηρίζει με θέρμη τον θεσμό της μοναρχίας και αντιτίθεται στους γάμους ομοφυλοφίλων (υποστηρίζοντας όμως μια πολιτειακή ένωση των ομοφυλόφιλων ζευγαριών) και στην Πράξη της Κλιματικής Αλλαγής του 2008 (δηλώνοντας ότι κοστίζει πάνω από 18 δισ. λίρες το χρόνο), υποστηρίζοντας μια πληθώρα διαφορετικών ενεργειακών πηγών για τη Βρετανία, ως λύση στο ενεργειακό πρόβλημα (Ford, R., Goodwin, M., 2014, σ.72).

## **II. Θέσεις των ευρωβουλευτών του UKIP και του BNP στο ευρωκοινοβούλιο την περίοδο 2009-2014.**

### *1. Κόμμα Ανεξαρτησίας του Ηνωμένου Βασιλείου*

- 1) Οι οκτώ ευρωβουλευτές του UKIP, οι οποίοι συμμετέχουν στην ευρωπαϊκή πολιτική ομάδα της «Ευρώπης για τη Δημοκρατία και την Ελευθερία» (EFD), παρουσιάζουν σε γενικές γραμμές τα παρακάτω χαρακτηριστικά: Α) Κανένας δεν κάνει αναφορές στην τριαδική δομή της εθνικιστικής ρητορείας και συγκεκριμένα κανένας δεν αναφέρεται στο ένδοξο παρελθόν του Ηνωμένου Βασιλείου (ή μεμονωμένα της Αγγλίας, της Σκωτίας, της Ουαλίας ή της Β. Ιρλανδίας), αλλά ούτε και στο ενδεχόμενο ενός λαμπρού μέλλοντος. Γίνονται μόνο κρίσεις και κατακρίσεις του προβληματικού παρόντος. Β) Δεν κάνουν αναφορές στην ανάγκη ύπαρξης ενός πλήρως ομογενοποιημένου συνόλου στη χώρα τους, αλλά κάνουν όλοι ανεξαιρέτως αναφορές στο πρόβλημα της μετανάστευσης από άλλες χώρες στο Ηνωμένο Βασίλειο, καθώς και στο πρόβλημα των ανοιχτών συνόρων της συνθήκης Σένγκεν που επηρεάζει αρνητικά το γηγενές εργατικό δυναμικό, ιδιαίτερα από μετανάστες από τη Ρουμανία και τη Βουλγαρία (επ' ευκαιρία και συζητήσεων για το άνοιγμα της Σένγκεν και προς αυτές τις δύο χώρες),

παρά το γεγονός ότι το Ηνωμένο Βασίλειο δεν συμμετέχει στη Συνθήκη. Γίνονται επίσης από μερικούς κάποιες αναφορές στο πρόβλημα των Ρομά, όπως το χαρακτηρίζουν, και στις αρνητικές κοινωνικοπολιτισμικές επιπτώσεις από μια ενδεχόμενη ένταξη της Τουρκίας στην ΕΕ. Γ) Πέραν ελαχίστων αναφορών (κυρίως ως επιφώνημα) του Godfrey Bloom, κανένας εκ των οκτώ δεν κάνει αναφορές στο θείο ή την πίστη του. Δ) Ο ρόλος των εχθρών στη ρητορεία των οκτώ έχει αναληφθεί αποκλειστικά από τις πολιτικές της ΕΕ στην πλειοψηφία των περιπτώσεων, από το σαθρό οικοδόμημα της ΕΕ και του ευρώ που δημιουργεί συνεχώς προβλήματα σε όλες τις χώρες, αλλά και σε ορισμένες περιπτώσεις από συγκεκριμένους Ευρωπαίους αξιωματούχους που κατονομάζονται και συχνά καθυβρίζονται εντόνως. Ε) Η βασική ταυτότητα και των οκτώ ευρωβουλευτών του UKIP είναι η βρετανική, άλλοτε ως αποκλειστική και άλλοτε συνοδευόμενη ως δεύτερη από την πιο «τοπική», είτε της Αγγλίας (κατά κύριο λόγο), είτε της Ουαλίας σε μια περίπτωση. Η ευρωπαϊκή ταυτότητα απουσιάζει πλήρως από όλους. ΣΤ) Συμπερασματικά ο λόγος των οκτώ ευρωβουλευτών του UKIP είναι αρκετά όμοιος, εκπροσωπώντας ως επί το πλείστον την εθνική κομματική γραμμή. Κάποιοι χρησιμοποιούν πιο σκληρή και επιθετική γλώσσα από άλλους, έχοντας όμως ως κοινό παρονομαστή σε γενικές γραμμές την ΕΕ και τις πολιτικές της. Οι κοινές θεματικές με τις οποίες ασχολούνται κυρίως (πέραν των ειδικών που εξαρτώνται από τα επιτροπές που συμμετέχει ο καθένας από αυτούς) είναι αυτή της μετανάστευσης, του ευρώ και της διάρθρωσης της ΕΕ, ενώ αξιοσημείωτη είναι και η συχνότητα με την οποία παρατηρείται και η άρνηση του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής και της υπερθέρμανσης του πλανήτη ευκαιρίας δοθείσης από πολλούς εξ αυτών.

- 2) Αναφορικά με τους ανεξάρτητους / μη εγγεγραμμένους ευρωβουλευτές του UKIP, Colman και Nattrass, παρατηρούνται πολλά κοινά με τους άλλους ευρωβουλευτές του UKIP που ανήκουν στο EFD και συγκεκριμένα Α) δεν κάνουν αναφορές στην τριαδική δομή της εθνικιστικής ρητορείας, Β) δεν αναφέρονται συγκεκριμένα στην ανάγκη



ενός αμιγώς εθνικά ομογενοποιημένου συνόλου στο Ηνωμένο Βασίλειο, αλλά ασκούν κριτική στο άνοιγμα των συνόρων, ενώ χαρακτηρίζουν τη μετανάστευση ως ένα μεγάλο οικονομικό και κοινωνικό πρόβλημα για τη χώρα τους, Γ) δεν κάνουν αναφορές σε θέματα πίστης και στο θείο, Δ) τον ρόλο των εχθρών στις ομιλίες τους έχει η ΕΕ και οι πολιτικές της (χωρίς συγκεκριμένη στοχοποίηση εις βάρος συγκεκριμένων Ευρωπαίων αξιωματούχων) και κυρίως η Συνθήκη Σένγκεν και οι υπερεξουσίες της ΕΕ έναντι των κρατών μελών, Ε) ανήκουν στην περίπτωση των ενωτιστών εθνικιστών του Ηνωμένου Βασιλείου, το οποίο χρησιμοποιούν σχεδόν αποκλειστικά για να περιγράψουν ως το έθνος στο οποίο ανήκουν (με εξαίρεση κάποιες αναφορές στην Αγγλία), έχοντας τη βρετανική ταυτότητα με διαφορά ως την πρώτη ταυτότητα που τους χαρακτηρίζει, με την αγγλική δεύτερη και την ευρωπαϊκή να μην υφίσταται και ΣΤ) η συμμετοχή και των δύο είναι ιδιαίτερα μικρή, με μόλις 17 ομιλίες σε 5 χρόνια θητείας για τον καθένα. Ο λόγος τους είναι ευρωσκεπτικιστικός, εκφράζοντας σχετικά έντονα τις απόψεις τους, ενώ δεν παραλείπουν να τονίζουν την αντίθεση τους στις ευρωπαϊκές πολιτικές στην πλειοψηφία των ομιλιών τους, δίνοντας ιδιαίτερη θεματολογική έμφαση στο πρόβλημα της μετανάστευσης και των ανοιχτών συνόρων της συνθήκης Σένγκεν, καθώς και στη προβληματική δομή της ΕΕ και στις υπερεξουσίες που έχει έναντι των κρατών μελών.

## 2. Βρετανικό Εθνικό Κόμμα

- 1) Αναφορικά με τους ανεξάρτητους / μη εγγεγραμμένους ευρωβουλευτές του BNP, Griffin και Brons, παρατηρούνται πολλά κοινά στοιχεία μεταξύ τους, αλλά σε κάθε περίπτωση ο Brons θα πρέπει να χαρακτηριστεί ως μια πολύ πιο ήπια μορφή του Griffin. Συγκεκριμένα Α) Δεν κάνουν ιδιαίτερες αναφορές στην τριαδική δομή της εθνικιστικής ρητορείας, Β) δεν αναφέρονται άμεσα στην ανάγκη ενός αμιγώς εθνικά ομογενοποιημένου συνόλου στο Ηνωμένο Βασίλειο, αλλά ιδιαίτερα ο Griffin κάνει έντονες ρατσιστικές αναφορές στο πρόβλημα της μετανάστευσης, και αναφέρεται έμμεσα στην ανάγκη ενός

ομογενοποιημένου εθνικού συνόλου, Γ) Δεν κάνουν άμεσες αναφορές στην πίστη τους και στο θείο, αλλά κάνουν πολλές αναφορές σε άλλες θρησκείες, εκφράζοντας έτσι τον προβληματισμό του προς τους αλλόθρησκους και ιδιαιτέρως ο Griffin, απέναντι σε Εβραίους, Μουσουλμάνους και Ινδουιστές, Δ) Τον ρόλο των εχθρών στις ομιλίες τους έχουν η ΕΕ, το ευρώ και τα προβλήματα που επιφέρει, οι ΗΠΑ και οι πόλεμοι στους οποίους εμπλέκει το Ηνωμένο Βασίλειο, οι Μουσουλμάνοι, οι Εβραίοι, οι Ινδουιστές και όλοι όσοι καταπιέζουν την εθνικιστική έκφραση των λαών. Αντίθετα εκφράζουν τη συμπάθεια και τη συμπαράσταση του στα ακροδεξιά κόμματα της Χρυσής Αυγής στην Ελλάδα, της Forza Nuova στην Ιταλία, του Vlaams Belang στο Βέλγιο και του Jobbik στην Ουγγαρία για τους διωγμούς που δέχονται στις χώρες τους, αλλά και στον Πρόεδρο της Ρωσίας, Vladimir Putin, για τον πόλεμο που δέχεται από τη Δύση (κυρίως στην περίπτωση της Ουκρανίας), Ε) ανήκουν στην περίπτωση των εθνικιστών του Ηνωμένου Βασιλείου, το οποίο χρησιμοποιούν σχεδόν αποκλειστικά για να περιγράψουν ως το έθνος στο οποίο ανήκουν (με εξαίρεση κάποιες αναφορές στην Αγγλία), έχοντας τη βρετανική ταυτότητα με διαφορά ως την πρώτη ταυτότητα που τους χαρακτηρίζει, με την αγγλική ως δεύτερη και την ευρωπαϊκή ταυτότητα να απουσιάζει παντελώς, ΣΤ) σε γενικές γραμμές χρησιμοποιούν έντονο λεξιλόγιο, με τον Griffin να οδηγείται συχνά σε ρατσιστικά παραληρήματα και τον Brons να είναι αρκετά πιο συγκρατημένος.

### **III. Αποτέλεσμα Δημοψηφίσματος**

Μετά το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος υπέρ του Brexit, το πολιτικό τους μέλλον είναι τουλάχιστον ασαφές. Παρά το γεγονός ότι είναι πολύ νωρίς να εξαχθούν συμπεράσματα, τα δύο αυτά κόμματα, όχι μόνο δεν διαφαίνεται να εμφανίζουν κέρδη, αλλά αναγκάζονται σε αναδιπλώσεις, με πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα την υπόσχεση της καμπάνιας του «Leave» για την παροχή 350 εκατομμυρίων λιρών για το Εθνικό Σύστημα Υγείας μετά την έξοδο από την ΕΕ. Μια υπόσχεση που διεγράφη από την ιστοσελίδα της

καμπάνιας και χαρακτηρίστηκε από τον Farage ως «λάθος» (The Telegraph, 24.06.2016).

Το BNP εξακολουθεί να παραμένει στην αφάνεια, χωρίς να διαφαίνεται να κεφαλαιοποιεί το θετικό αποτέλεσμα.

Το UKIP, από την άλλη πλευρά, έχοντας πετύχει το στόχο του, δείχνει να μην έχει λόγο ύπαρξης, ενώ ο αρχηγός του παραιτήθηκε λίγο μετά τη θετική έκβαση του δημοψηφίσματος δηλώνοντας ότι: «Κατά τη διάρκεια του δημοψηφίσματος έλεγα ότι θέλω τη χώρα μου πίσω. Σήμερα λέω ότι θέλω τη ζωή μου πίσω. Και αυτό αρχίζει αμέσως τώρα» (WSJ, 04.07.2016).

Αυτές οι δηλώσεις, σε συνδυασμό με τη γενικότερη αμηχανία και διστακτικότητα, αναφορικά με την επόμενη μέρα του Brexit, δείχνουν ότι το στρατόπεδο του Leave δεν είχε προετοιμαστεί κατάλληλα για την πραγματικότητα της εξόδου από την ΕΕ, και περιοριζόταν σε μια ανέξοδη γενικόλογη ρητορεία κατά της Ένωσης και των αξιωματούχων της, αποκρύπτοντας συστηματικά τα οφέλη της συμμετοχής της Βρετανίας στην ΕΕ, καθώς και τα τεράστια προβλήματα που θα δημιουργούνταν από μια πρωτόγνωρη τέτοια απόφαση.

## **Συμπεράσματα**

Οι δύο βασικοί υποστηρικτές του Brexit, το UKIP και το BNP, έχουν ως πρωταρχικό εχθρό στη ρητορεία τους το «σαθρό», όπως το χαρακτηρίζουν, οικοδόμημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τις υπερεξουσίες της και τους αξιωματούχους της. Κατευθύνουν επομένως την επιθετική ρητορεία τους κατά της ΕΕ, την οποία και θεωρούν υπεύθυνη για τα περισσότερα προβλήματα του Ηνωμένου Βασιλείου, με κυρίαρχο αυτό της μετανάστευσης.

Οι ευρωβουλευτές του BNP παρουσιάζουν μια πιο επιθετική ακροδεξιά ρητορεία κατά τη διάρκεια της θητείας τους στην υπό ανάλυση περίοδο (2009-2014). Χρησιμοποιούν ακραία ρατσιστικά σχόλια, ενώ στο στόχαστρό τους, εκτός από τους μετανάστες, βρίσκονται οι ΗΠΑ, οι Μουσουλμάνοι, οι Εβραίοι, οι Ινδουιστές κ.α.

Αντίθετα, οι ευρωβουλευτές του UKIP είναι πιο συγκρατημένοι στα σχόλια τους, με το αντικείμενο των επιθέσεων τους να είναι κυρίως η ΕΕ, οι πολιτικές και οι αξιωματούχοι της, καθώς και το μεταναστευτικό πρόβλημα, το

οποίο έχει ενταθεί, κατά την άποψη τους, λόγω της συνθήκης Σένγκεν και των ανοιχτών συνόρων της ΕΕ.

Το BNP δείχνει να έχει χάσει τελείως την όποια δυναμική είχε αναπτύξει και πλέον τα ποσοστά του κυμαίνονται σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Το UKIP, από την άλλη πλευρά, δείχνει να έχει χάσει τον λόγο ύπαρξης του μετά το αποτέλεσμα υπέρ του Brexit στο δημοψήφισμα της 23<sup>ης</sup> Ιουνίου του 2016, με τον αρχηγό του μάλιστα να παραιτείται λίγες μέρες αργότερα, παραδεχόμενος ότι επιτέλεσε το έργο του. Έτσι το μέλλον προδιαγράφεται αβέβαιο για τα δύο αντιευρωπαϊκά αυτά κόμματα και θα εξαρτηθεί ιδιαίτερα από την πορεία της χώρας σε συνάρτηση με την προδιαγραφόμενη έξοδο από την ΕΕ.

## Βιβλιογραφικές Αναφορές

British National Party Constitution (2015), διαθέσιμο στο:

[https://www.bnp.org.uk/sites/default/files/constitutionbnpnov272015\\_2.pdf](https://www.bnp.org.uk/sites/default/files/constitutionbnpnov272015_2.pdf)

British National Party Manifesto (2010), διαθέσιμο στο:

<https://web.archive.org/web/20140329093554/http://communications.bnp.org.uk/ge2010manifesto.pdf>

Ford, R., Goodwin, M. (2014), *Revolt on the Right: Explaining Support for the Radical Right in Britain*, London: Routledge.

Goodwin, M. (2011), *Rise of the British National Party*, Routledge.

Lynch, P., Whitaker, R., Loomes, G., (2012), *The UK Independence Party: Understanding a Niche Party's Strategy, Candidates and Supporters*, *Parliamentary Affairs* 65: 733–757.

Motyl, Alexander J. (2001). *Encyclopedia of Nationalism, Volume II*. Academic Press.

Renton, D. (2005), *A day to make history? The 2004 elections and the British National Party*, *Patterns of Prejudice* 1 (39): 25.

The Guardian. 21.07.2014, "Teacher banned for life appointed to replace Nick Griffin as BNP leader".  
<http://www.theguardian.com/politics/2014/jul/21/banned-teacher-adam-walker-british-national-party-leader-nick-griffin-vote-collapses>

The Wall Street Journal, 04.07.2016. <http://www.wsj.com/articles/nigel-farage-resigns-as-ukip-leader-after-brexit-vote-1467658909>

The Telegraph, 24.06.2016.  
<http://www.telegraph.co.uk/news/2016/06/24/nigel-farage-350-million-pledge-to-fund-the-nhs-was-a-mistake/>

United Kingdom Independence Party Constitution (2016), διαθέσιμο στο:  
[http://www.ukip.org/the\\_constitution](http://www.ukip.org/the_constitution)

Watt, N. (2013), "Ukip will change face of British politics like SDP, says Nigel Farage", The Guardian.